



EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 7.3.2025
COM(2025) 107 final

2025/0056 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega peatatakse määruse (EL) 2015/478 teatavate osade kohaldamine Euroopa Liitu
imporditavate Ukraina toodete suhtes**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

24. veebruaril 2022 alanud Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu täiemahuline sissetung Ukrainasse on oluliselt halvendanud Ukraina võimalusi kaubelda ülejäänud maailmaga. Seda keerulist olukorda arvesse võttes rõhutas Euroopa Ülemkogu oma 27. oktoobri 2023. aasta ja 15. detsembri 2023. aasta järeldustes, et annab Ukrainale tugevat poliitilist ja majanduslikku toetust nii kaua kui vaja. Sama seisukohta kordas Euroopa Ülemkogu ka oma 19. detsembri 2024. aasta järeldustes.

Ukraina on palunud, et liit aitaks tal võimalikult lihtsalt säilitada oma kaubanduspositsiooni ülejäänud maailmas ja veelgi süvendada kaubandussuhteid liiduga. Sel eesmärgil on liberaliseeritud Ukraina kaupade turulepääsu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrusega (EL) 2022/870¹ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. mai 2023. aasta määrusega (EL) 2023/1077,² milles käsitletakse ajutisi kaubanduse liberaliseerimise meetmeid, millega täiendatakse Ukraina toodete suhtes kohaldatavaid kaubanduskontsessioone ELi ja Ukraina assotsieerimislepingu alusel. Määrus (EL) 2024/1392 jõustus 6. juunil 2024 ja see kehtib kuni 5. juunini 2025³. Need meetmed on suurendanud Ukraina tootjate jaoks paindlikkust ja kindlustunnet.

Kuigi paljud Ukraina tootmisrajatised on sõjas hävinud või okupeeritud, on see riik endiselt suur raua- ja teraseeksportija. Seepärast tuleks impordi ühiseid eeskirju käsitleva määruse (EL) 2015/478⁴ kohaldamise peatamist pikendada. See peatamine, mis moodustab osa liidu toetusest, on ja jääb praeguse terastooteid (s.t nende toodete impordi Ukrainast) puudutava liidu kaitsemeetme peatamise õiguslikuks aluseks.

Peatada tuleb ühiseid eeskirju käsitleva määruse (EL) 2015/478 artiklite 2, 4–7, 9–17 ja 19–21 kohaldamine Ukrainast pärit impordi suhtes.

Kuna Ukraina majanduslikku toetamist tuleb jätkata, teeb komisjon ettepaneku võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, et peatada impordi ühiseid eeskirju käsitleva määruse (EL) 2015/478 artiklite 2, 4–7, 9–17 ja 19–21 kohaldamine Ukrainast pärit impordi suhtes.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrus (EL) 2022/870, mis käsitleb kaubanduse ajutist liberaliseerimist, millega täiendatakse Ukraina toodete suhtes kohaldatavaid kaubanduskontsessioone ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu alusel (ELT L 152, 3.6.2022, lk 103).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. mai 2023. aasta määrus (EL) 2023/1077, mis käsitleb kaubanduse ajutist liberaliseerimist, millega täiendatakse Ukraina toodete suhtes kohaldatavaid kaubanduskontsessioone ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu alusel (ELT L 144, 5.6.2023, lk 1).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1392, mis käsitleb ajutisi kaubanduse liberaliseerimise meetmeid, millega täiendatakse kaubanduskontsessioone, mida kohaldatakse Ukraina toodete suhtes ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu alusel (ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1392/oj>).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2015. aasta määrus (EL) 2015/478 impordi ühiste eeskirjade kohta (ELT L 83, 27.3.2015, lk 16).

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Impordi ühiseid eeskirju käsitleva määruse (EL) 2015/478 kohaldamise peatamine oleks kooskõlas ELi tugeva toetusega Ukrainale rahvusvahelise kaubanduse valdkonnas Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja kontekstis.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Euroopa Liit on teravalt hukka mõistnud Venemaa agressioonisõja Ukraina vastu ja on astunud enneolematuid samme Ukraina toetamiseks selles erandlikus olukorras. EL on andnud Ukrainale finantsabi, sealhulgas makromajanduslikku finantsabi erakorralisteks meetmeteks ja ülesehitustöödeks, andnud sõjavarustust, kehtestanud Venemaa ja Valgevene vastu ulatuslikud sanktsioonid ning hoogustanud assotsieerimislepingu kohast koostööd. Lisaks sai Ukraina 2022. aasta juunis ELi kandidaatriigi staatuse ja 2023. aasta detsembris alustati temaga ühinemisläbirääkimisi.

Kavandatav määrus oleks seega kooskõlas ELi lepingu artikli 21 lõikest 3 tuleneva liidu kohustusega tagada kooskõla liidu välistegevuse eri valdkondade vahel ning tuleneks sellest. Samuti oleks see kooskõlas Euroopa Liidu (ELi) toimimise lepingu artikli 207 lõikega 1, mille kohaselt tuleb ühist kaubanduspoliitikat ellu viia kooskõlas liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepaneku õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 207 lõige 2.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Subsidiaarsuse põhimõtet ei kohaldata, sest ELi toimimise lepingu artikli 3 lõike 1 punkti e kohaselt kuulub ühine kaubanduspoliitika liidu ainupädevusse.

- **Proportsionaalsus**

Käesoleva ettepaneku eesmärk on pakkuda Ukrainale tema praeguses raskes olukorras majanduslikku toetust muu hulgas liiduga toimuva kaubanduse valdkonnas.

- **Vahendi valik**

Käesolev ettepanek on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 207 lõikega 2, millega on ette nähtud ühise kaubanduspoliitika meetmed.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ei kohaldata.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata.

- **Mõjuhindang**

Selleks et kaubanduse liberaliseerimise meetmeid saaks kohaldada Ukraina suhtes ka pärast määruse (EL) 2024/1392 kehtivusaja lõppemist 5. juunil 2025, peab kavandatav määrus jõustuma 6. juunil 2025. Kuna jõustamisega on kiire, ei ole mõju hindamiseks piisavalt aega. Assotsieerimislepingu kaubandust ja kaubandusküsimusi käsitlevate sätete analüüsimiseks tellis komisjoni kaubanduse peadirektoraat 2007. aastal jätkusuutlikkuse mõjuhindangu. Analüüsi tulemusi kasutati põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna üle peetud läbirääkimiste käigus. Uuring kinnitas, et kaubandust ja kaubandusküsimusi käsitlevate sätete rakendamine avaldaks positiivset majanduslikku mõju nii ELile kui ka Ukrainale.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Meede ei suurenda ettevõtjate regulatiivset koormust.

- **Põhiõigused**

Need meetmed järgivad samu põhimõtteid, mis on sätestatud ELi ja Ukraina vahelises assotsieerimislepingus. Täpsemalt on Ukrainaga sõlmitud assotsieerimislepingu artiklis 2 sätestatud, et nimetatud lepingu olulised osad on i) demokraatlike põhimõtete, inimõiguste ja põhivabaduste austamine ning ii) õigusriigi põhimõtte järgimine.

Kaubanduse liberaliseerimise meetmed oleksid kooskõlas ka Euroopa põhiõiguste hartaga. Seda kolmel põhjusel. Esiteks seisneb nende otsene mõju selles, et Ukrainast pärit impordi suhtes kohaldataks vähem piiranguid võrreldes sellega, kui Ukrainast pärit impordi suhtes kehtiksid järelevalve- ja kaitsemeetmed. Teiseks ei jäta liit seetõttu täitmata oma kohustust kaitsta hartast tulenevaid põhiõigusi, kuna põhiõigusi saab vajaduse korral kaitsta ka muude vahenditega. Kolmandaks, mis puudutab Ukrainast pärit toodete importijate ja kasutajate erinevat kohtlemist võrreldes muudest kolmandatest riikidest pärit toodete importijate ja kasutajatega, keda järelevalve- ja kaitsemeetmetest ei vabastata, siis esineb sellist ebavõrdset kohtlemist ka muudel juhtudel, kus liidu kahepoolsete kaubanduslepingutega on ette nähtud impordi kaitsemeetmetest vabastamine ja tegemist on liidu ühise kaubanduspoliitika õiguspärase, kindlal õiguslikul alusel põhineva rakendamisega, mille eesmärk on tihendada majandusintegratsiooni.

4. MÕJU EELARVELE

Ei kohaldata.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ei kohaldata.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Kavandatava määruse eesmärk on Ukraina majanduslikku olukorda arvesse võttes kaitsta Ukrainast pärit impordi turulepääsu tingimusi, peatades impordi ühiseid eeskirju käsitleva määruse (EL) 2015/478 teatavate järelevalve- ja kaitsemeetmeid käsitlevate sätete kohaldamise.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega peatatakse määruse (EL) 2015/478 teatavate osade kohaldamine Euroopa Liitu imporditavate Ukraina toodete suhtes

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt¹

ning arvestades järgmist:

- (1) Liidu ja Ukraina suhete aluseks on ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ning teiselt poolt Ukraina vaheline assotsieerimisleping² (edaspidi „assotsieerimisleping“). Kooskõlas nõukogu otsusega 2014/668/EL³ hakati assotsieerimislepingu kaubandust ja kaubandusküsimusi käsitlevat IV jaotist ajutiselt kohaldama alates 1. jaanuarist 2016 ning assotsieerimisleping jõustus 1. septembril 2017 pärast seda, kui kõik liikmesriigid olid selle ratifitseerinud.
- (2) Assotsieerimislepinguga tugevdatakse ja laiendatakse lepinguosaliste suhteid ambitsioonikal ja innovaatilisel viisil, nii et see aitaks hõlbustada ja ellu viia järkjärgulist majandusintegratsiooni ning teha seda kooskõlas õiguste ja kohustustega, mis tulenevad lepinguosaliste liikmesusest Maailma Kaubandusorganisatsioonis.
- (3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2015. aasta määrusega (EL) 2015/478⁴ on ette nähtud ühised eeskirjad, mida kohaldatakse enamikust kolmandatest riikidest, sealhulgas Ukrainast pärineva impordi suhtes. Sellega on ette nähtud ka järelevalve- ja kaitsemeetmeid käsitlevad sätted.
- (4) Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu täiemahuline sissetung Ukrainasse on alates 24. veebruarist 2022 oluliselt halvendanud Ukraina võimalusi kaubelda ülejäänud maailmaga. See puudutab näiteks rauda ja terast, kuna raua ja terase

¹ Euroopa Parlamendi seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

² ELT L 161, 29.5.2014, lk 3.

³ Nõukogu 23. juuni 2014. aasta otsus 2014/668/EL ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise ja ajutise kohaldamise kohta selle III jaotise (välja arvatud sätted teise lepinguosalise territooriumil seaduslikult töötavate kolmandate riikide kodanike kohtlemise kohta) ning IV, V, VI ja VII jaotise ning seotud lisade ja protokollide osas (ELT L 278, 20.9.2014, lk 1).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2015. aasta määrus (EL) 2015/478 impordi ühiste eeskirjade kohta (ELT L 83, 27.3.2015, lk 16).

tootmisrajatised on sõjas okupeeritud või hävinud. Sõda mõjutab ka muid Ukraina majanduse harusid.

- (5) Neid asjaolusid arvesse võttes ja selleks, et leevendada Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja negatiivset majanduslikku mõju, on asjakohane Ukraina huvides vabastada Ukrainast pärit import liitu liidu järelevalve- ja kaitsemeetmetest. Selleks on vaja peatada ühiseid eeskirju käsitleva määruse (EL) 2015/478 teatavate sätete kohaldamine Ukrainast pärit impordi suhtes.
- (6) Komisjonil peaks olema võimalik rakendusaktiga ajutiselt peatada käesoleva määruse kohaldamine konkreetse toote suhtes. Seda volitust tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁵. Peatamine peaks kestma nii kaua, et komisjonil oleks võimalik esitada ettepanek ning Euroopa Parlamendil ja nõukogul oleks võimalik võtta vastu määrus, millega käesoleva määruse kohaldamine peatatakse, seda muudetakse või see lõpetatakse.
- (7) Käesolev määrus peaks kehtima kolm aastat ja selle kehtivus peaks automaatselt pikenema kolme aasta kaupa, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab kolm kuud enne käesoleva määruse kehtivusaja lõppkuupäeva pikendamisele vastuväite.
- (8) Kuna Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/1392,⁶ millega on muu hulgas ette nähtud käesoleva määruse toimega samaväärne mõju, kaotab kehtivuse 5. juunil 2025, peaks käesolev määrus jõustuma 6. juunil 2025,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Kaubanduse liberaliseerimise meetmed

Peatatakse impordi ühiseid eeskirju käsitleva määruse (EL) 2015/478 artiklite 2, 4–7, 9–17 ja 19–21 kohaldamine Ukrainast pärit impordi suhtes liitu.

Artikkel 2

Ajutine peatamine

Komisjonile antakse õigus võtta vastu rakendusakt, millega peatatakse käesoleva määruse kohaldamine konkreetse toote suhtes perioodiks, mis üldiselt ei ületa 12 kuud, kui Ukrainast pärit toote import suureneb sedavõrd, et selle tulemusel suureneb tunduvalt oluline kahju samasugust või otseselt konkureerivat toodet tootvale liidu tootmisharule või sellise kahju tekkimise oht. See rakendusakt võetakse vastu artikli 3 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse kohaselt.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1392, mis käsitleb ajutisi kaubanduse liberaliseerimise meetmeid, millega täiendatakse kaubanduskontsessioone, mida kohaldatakse Ukraina toodete suhtes ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu alusel (ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1392/oj>).

Artikkel 3
Komiteemenetlus

1. Käesoleva määruse artikli 4 kohaldamisel abistab komisjoni kaitsemeetmete komitee. Kaitsemeetmete komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 4
Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub 6. juunil 2025.

See kehtib esialgu kolm aastat.

Käesoleva määruse kohaldamist pikendatakse automaatselt kolme aasta kaupa, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

**FINANTSSELGITUS ETTEPANEKUTE KOHTA, MILLE MÕJU EELARVELE
PIIRDUB AINULT TULUDE POOLEGA**

1. ETTEPANEKU NIMETUS

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega peatatakse määruse (EL) 2015/478 teatavate osade kohaldamine Euroopa Liitu imporditavate Ukraina toodete suhtes

2. EELARVEREAD

Peatükk 12, artikkel 120.

3. FINANTSMÕJU

☒ Ettepanekul puudub finantsmõju

☐ Ettepanekul puudub finantsmõju kuludele, kuid sellel on finantsmõju tuludele.
Mõju on järgmine:

Eelarverida	Tulud	Ajavahemik: osa aastast 2024 – osa aastast 2025* (miljonites eurodes üks koht pärast koma)
Peatükk 12, artikkel 120	Mõju omavahenditele puudub	ei kohaldata
Kokku		

* Üheaastane ajavahemik alates määruse jõustumisest

4. PETTUSEVASTASED MEETMED

Selleks et vältida pettust, peaks kavandatava määrusega kehtestatavate kaubandusmeetmete rakendamine sõltuma sellest, i) kas Ukraina järgib kõiki asjakohaseid assotsieerimislepingus sätestatud soodustuste saamise tingimusi, sealhulgas asjaomaste toodete päritolu eeskirju ja nendega seotud menetlusi, ning ii) kas Ukraina teeb liiduga tihedat halduskoostööd, nagu on sätestatud kõnealuses assotsieerimislepingus.